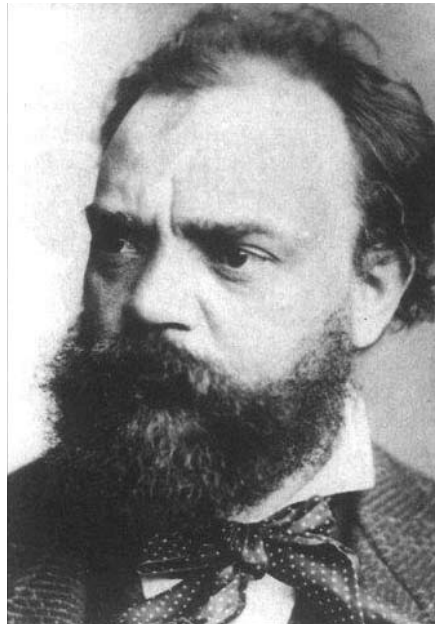

ANTONÍN DVORÁK

Symfoni nr 7

Det hör nästan till att man inleder texter om Dvorák med hänvisningar till hans lantliga ursprung och visst, fadern var slaktare och värds-husvärd i en liten by i Böhmen. Sonen Antonín gick i slaktarlära från elvaårsåldern, men man upptäckte också tidigt hans musikaliska talang och han överfördes snart istället till bratschlära. Men den riktigt stora kontrasten visade sig inte förrän framåt sekelskiftet, då han blev professor vid ett av de största amerikanska konservatorierna. Han var van hemifrån att leva med folkmusiken och att utnyttja den som material och inspirationskälla i sitt symfoniska skapande. Denna attityd hade ytterligare spåtts på genom Brahms "ungerska experiment". Det innebar ändå ett kreativt språng när Dvorák tog den inhemska, amerikanska folkmusiken på allvar och därmed skapade de första exemplen på "world music". Man kan ha denna musikaliska bredd i minnet även då man lyssnar på den nionde symfonin, "Från nya världen". Dvorak satte själv undertiteln "Från dystra år", vilket har lett till att symfonin fått rubriken "Den tragiska". Naturligtvis är den inte oavvänt

dyster, här finns både vilda furianter och wagnerianska passioner, men förvånansvärt ofta verkar pennan ha doppats i bitterhetens vitriol, sångbart men mörkt.

© Tore Eriksson

Kvällens blommor kommer från

MALMÖ KONSERTHUS
TORSDAG 1 OKTOBER 2009 KL 19.30

MOZART & DVORÁK

MALMÖ SYMFONIORKESTER

DR VOKALENSEMBLET

THOMAS SØNDERGÅRD dirigent

Jörgen Svensson, konsertmästare

Anne Marie Granau, körinstudering

JOSEPH HAYDN (1732-1809)

Te Deum C-dur Hob XIIIc: 2 / 12 min

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756-1791)

Kyrie i d-moll K 341 (368a) / 8 min

PAULA AF MALMBORG WARD (f 1962)

evergreen, uruppförande / 14 min

PAUS

ANTONÍN DVORÁK (1841-1904)

Symfoni nr 7 d-moll B 141 (op70) / 37 min

Allegro maestoso

Poco adagio

Scherzo: Vivace. Poco meno mosso

Finale: Allegro

Konserten ges även i DR-byens konsertsal, Köpenhamn fredag 2 oktober kl 19.30

THOMAS SØNDERGÅRD dirigent

Thomas Søndergård inledde sin musikerkarriär som medlem i Det Kongelige Kapel, en tjänst han lämnade när han bestämde sig för att helt och hållet ägna sig åt dirigering. Søndergård debuterade vid Det Kongelige Teater i Köpenhamn 2005, då han dirigerade Poul Ruders opera *Processen* av Kafka. De danska kritikerna hyllade honom och skrev "det bästa som hänt operakonsten på många år". Han har sedan återvänt åtskilliga gånger till Det Kongelige för att dirigera *Barberaren* i Sevilla, *Figaros bröllop* och *La Bohème*. Våren 2008 debuterade han på Stuttgart Staatstheater med *Tosca* och dit återvänder han 2010 för att dirigera *Luisa Miller*.

Thomas Søndergård har dirigerat i stort sett alla de danska orkestrarna, de flesta i Sverige - bl a dirigerade han den SVT-sända Trettondagsgalan 2008 med Sveriges Radios Symfoniorkester i Berwaldhallen - och i Norge samt Monte Carlo-filharmonikerna med Roberto

Alagna som solist. Han har på senare tid även framgångsrikt dirigerat Deutsche Kammerphilharmonie, Saarbrücken Radio, Bamberger Symphoniker, WDR Köln, City of Birmingham Symphony, Northern Sinfonia, NACO Ottawa och Orchestre Metropolitain du Grand Montréal, till några av dem har han redan återvänt och till andra väntar återinbjudningar. Viktiga debuter i Frankrike är också inplanerade. Hans senaste inspelning med norska violinisten Vilde Frang och WDR Köln (Sibelius Violinkonsert och Prokofjevs första violinkonsert) ges ut på skivbolaget EMI i början av nästa år.

Från och med säsongen 2009/2010 är Thomas Søndergård chefsdirigent och konstnärlig ledare för Kringkastingsorkestret i Norge. Debuten beskrevs som en triumf av de främsta norska kritikerna, som menade att orkestern med sin nye chefsdirigent går in i en ny era.

DR VOKALENSEMBLET

Sedan 1932 finns den framgångsrika radiokören i det danska radiohuset och i början av 2007 inledde vårt grannlands radio ytterligare en

toar, där Stephen Layton framför allt tar hand om den internationella körmusiken med lite större besättning, medan Fredrik Malmberg

Foto: Morten Abrahamsson

satsning på sång med DR VokalEnsemblet. Stommen består av 18 heltidsanställda korister, majoriteten med bakgrund i DR Radiokoret (numera DR KoncertKoret). Genom körens tillkomst har man velat skapa grunden för en flexibel ensemble som varierar i storlek beroende på repertoar och sammanhang. Kören har som mål att ingå nya samarbeten med både nationella och internationella parter och ambitionen är att utveckla nya körrepertoarer samt vara förebild för såväl amatörer som professionella sångare i olika åldrar.

DR VokalEnsemblet har redan nu knutit till sig framstående dirigenter. Engelsmannen Stephen Layton är förste gästdirigent och svensken Fredrik Malmberg är ensemblens fasta dirigent. De har delat upp arbetet utifrån reper-

främst fokuserar på musik från barocken och tiden dessförinnan.

Ensemblen har redan utmärkt sig starkt och har hunnit med ett hundratal konserter under den korta tid kören existerat. DR VokalEnsemblet har sjungit såväl opera på Den Kongelige Opera som kyrkomusik från barocktiden med Concerto Copenhagen. Kören har dessutom samarbetat med NDR i Hamburg, Malmö Symfoniorkester och Bergens Filharmoniker. De flesta konserterna har ägt rum i Köpenhamn, men kören har även gästat andra danska städer samt London, Sankt Petersburg och flera platser i Sverige, Norge, Tyskland. DR VokalEnsemblets konserter i Malmö Konserthus har varit publiksuccéer.

JOSEPH HAYDN

Te Deum

Joseph Haydn i Esterhazys livréuniform

Joseph Haydn komponerade ett flertal stora mässor och även en rad kortare stycken för kyrkligt bruk. I de allra flesta fall hade han fått en beställning på ett verk till ett alldeles speciellt tillfälle. Så var även fallet med detta storslagna, om än relativt korta, Te Deum som Haydn arbetade med år 1800. Skälet var att ingen mindre än den kände engelske generalen lord Nelson skulle komma på besök till Eisenstadt i september, alltså till furst Esterhazys slott där Haydn sedan decennier var verksam som hovkompositör och kapellmästare. Liksom i den något år tidigare komponerade Nelsonmässan använde sig Haydn av stora resurser, texter trumpeter mot två som var vanligast. Detta Te Deum är tillägnat kejsarinnan Maria Teresia, hustru till kejsar Franz II som började sin regeringsperiod 1792 och som med tiden skulle förlora alla slag mot Napoleon under de svåra krigsåren - utom

det sista och avgörande. Kejsarinnan var själv musikaliskt välutbildad och skulle komma att sjunga sopranstämman i Haydns oratorium Skapelsen. (Men förväxla henne inte med kejsarinnan Maria Theresa som avled 1780!)

Te Deum är tredelat och inleds med ett parti där Haydn med konstfull finurlighet placerat den gregorianska Te Deum-melodin i mellanregistret. Vid orden Te ergo quaesumus börjar den andra delen och skapar med ett mullrande unisont C, ett "kaos", som kan leda tankarna till ett liknande kaos i inledningen till Skapelsen. Satsen fortsätter i trolsk c-moll. En rastlös dubbelfuga på orden In te, Domine, speravi inleder tredje delen och hela verket avslutas med ett för Haydn ovanligt magnifikt brassparti.

© Stig Jacobsson

Te Deum

Te Deum laudamus, te Dominum confitemur.
Te aeternum Patrem omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli et coeli tibi universae potestates
tibi Cherubim et Seraphim incessabili voce proclamant:
Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth!
Pleni sunt coeli et terra majestatis gloriae tuae.
Te gloriosus Apostolorum chorus,
Te prophetarum laudabilis numerus,
Te Martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia.

Patrem immensae majestatis:
Venerandum tuum verum et unicum Filium.
Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.
Tu Rex gloriae, Christe!
Tu Patris sempiternus est Filius.
Tu ad liberandum suscepturus hominem,
non horruisti Virginis uterum.
Tu, devicto mortis aculeo,
aperuisti credentibus regna coelorum.
Tu ad dexteram Dei sedes, in gloria Patris.
Judex crederis esse venturus.
Te ergo quaesumus, famulis tuis subveni:
quos pretioso sanguine redemisti.

Aeterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.
Salvum fac populum tuum, Domine:
et benedic haereditati tuae.
Et rege eos, et extolle illos usque in aeternum.
Per singulos dies benedicimus te.
Et laudamus nomen tuum in saeculum,
in saeculum saeculi.
Dignare, Domine, die isto sine peccato nos custodiri.
Miserere nostri, Domine!
Fiat misericordia tua, Domine,
super nos, quemadmodum speravimus in te.
In te, Domine, speravi: non confundar in aeternum.

O Gud, vi lova dig, o Herre, vi bekänna dig.
Dig, evige Fader, ärar hela jorden.
Dig prisar alla änglar, himlarna och alla krafter.
Dig prisar Kerubim och Serafim och sjunga utan ände:
Helig, helig, helig, Herre Gud Sebaot!
Fulla äro himlarna och jorden av din äras majestät.
Dig prisar apostlarnas saliga kör.
Dig lovar profeternas prisvärda skara.
Dig lovar martyrenas vita här.
Över hela jordens krets bekänner dig den heliga kyrkan.

Fader Allsmäktig,
din högtlovade, Sanne, enfödde Son och
Hugsvalaren, den Helige Ande.
Du, Kristus, Ärans Konung,
Faderns Son är du i evighet.
Till människornas förlösning tog du mandom
och försmådde icke jungfruns sköte.
Du övervann dödens udd
och upplät himmelriket för de trogna.
Du sitter på Guds högra hand i Faderns härlighet,
därifrån igenkommande till att döma levande och döda.
Därför bedja vi: Hjälp dina tjänare,
som du återlöst med ditt dyra blod.

Giv dem bland dina helgon den eviga härligheten.
O Herre, fräls ditt folk
och välsigna din arvedel
och regera dem och upphöj dem i evighet.
O Gud, vi prisar dig alla dagar
och lovsjunga ditt namn
i evigheters evighet.

Värdigas, Herre, idag bevara oss utan synd.
Förbarma dig över oss.
vare över oss, såsom vi hoppas på dig.
På dig hoppas jag, o Herre;
jag skall icke komma på skam till evig tid.

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Kyrie i d-moll

Månaderna runt nyåret 1780-1781 befann sig Mozart i München för att fullborda och förbereda premiären på operan Idomeneo, vilken ägde rum den 29 januari. Naturligtvis kunde den flitige Mozart inte nöja sig med att bara ägna sig åt detta arbete. Under dessa månader komponerade han en lång rad andra verk. Inte minst var han intresserad av att visa den bayerske kurfursten Karl Theodor att han inte bara var en mästertlig operatonsättare, utan också var väl lämpad att skriva för kyrkan. Någon gång mellan november och mars komponerade han därför den första satsen av en ny mässa i d-moll. Med detta Kyrie överträffade han all annan kyrkomusik han dittills komponerat. I Salzburg fanns inte alls de resurser han nu använde sig av - en större orkester än i något annat kyrkligt verk. D-moll var dessutom den tonart Mozart använde till sina mest lidelsefulla verk. Musiken är brett och grandios upplagd, hans tonspråk är mer personligt och mer fantasifullt än annars. Men det hjälpte tydligen inte, kurfursten var inte beredd att ge Mozart vare sig kompositionsuppdrag eller anställning. Därför avstod Mozart sorgligt nog från att skriva fler satser till denna mässa. Kvar blev bara detta Kyrie - men ett mästerverk!

© Stig Jacobsson

Wolfgang Amadeus Mozarts olja av Georg Edlinger, Tyskland 1790

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Herre, förbarma dig!
Kristus, förbarma dig!
Herre, förbarma dig!

PAULA AF MALMBORG WARD

evergreen (uruppförande)

Foto: Anders Västlund

Paula af Malmberg Ward är en framgångsrik tonsättare och musiker från Stockholm som valt att bosätta sig i Göteborg. Hon skriver sin musik i en röd stuga vid Göta älv. af Malmberg Ward har skrivit en rad operor och orkesterverk, musik för TV och radio, kör och kammarmusik. Med tiden har hennes attraktiva kompositioner funnit alltfler hängivna beundrare. År 2006 erövrade hon första pris i Prix Italia för radiooperan Hittekvinnan, samma år blev hon även första mottagare av Carin Malmlöf Forsling-priset. Under några år var Paula af Malmberg Ward composer in residence vid Helsingborgs Symfoniorkester. Hon är ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien.

Om evergreen, ett helt nytt verk för vokalensemble, preparerat piano och en mycket stor orkester som nu får sitt uruppförande, har Paula af Malmberg Ward själv berättat: "evergreen är en betraktelse över människans längtan efter odödlighet. Idén fick jag när jag själv låg på undersökningsbänken, som frivillig deltagare i en global medicinsk forskningsstudie. Texten består uteslutande av medicinska facktermer och den som vill kan dra paralleller till västvärldens - den så kallade civiliserade världens - självförhävelse och höga blodtryck. Tack till forskningsjuksköterska Lilian Alnäs."

© Stig Jacobsson

